

Bibliotek, litteratur och kulturtidskrifter

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet 14 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2006. Förslagen avser lagskydd av det svenska språket, frågor om biblioteksverksamheten, Ordbok över Sveriges dialekter, det finska språkets ställning i den nya språkvårdsmyndigheten och stöd till litteratur och tidskrifter på invandrades och nationella minoriteters språk.

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet finns fyra reservationer och ett särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Utskottets överväganden	4
Lagskydd av svenska språket	4
Biblioteksverksamheten	5
Ordbok över Sveriges dialekter	7
Finska språket	9
Stöd till litteratur och tidskrifter på invandrades och nationella minoriteters språk	10
Reservationer	12
1. Biblioteksverksamheten, punkt 2 (s)	12
2. Biblioteksverksamheten, punkt 2 (v)	12
3. Finska språket, punkt 4 (v)	13
4. Stöd till litteratur och tidskrifter på invandrades och nationella minoriteters språk, punkt 5 (v)	14
Särskilt yttrande	15
Lagskydd av svenska språket, punkt 1 (v)	15
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	16
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006	16

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Lagskydd av svenska språket

Riksdagen avslår motion 2006/07:Kr219 yrkande 2.

2. Biblioteksverksamheten

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Kr212, 2006/07:Kr272 yrkandena 1 och 2 samt 2006/07:Kr285 yrkandena 1–4 och 6.

Reservation 1 (s)

Reservation 2 (v)

3. Ordbok över Sveriges dialekter

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Kr225 och 2006/07:Kr290.

4. Finska språket

Riksdagen avslår motion 2006/07:K349 yrkande 1.

Reservation 3 (v)

5. Stöd till litteratur och tidskrifter på invandrades och nationella minoriteters språk

Riksdagen avslår motion 2006/07:Kr242 yrkandena 3 och 4.

Reservation 4 (v)

Stockholm den 27 mars 2007

På kulturutskottets vägnar

Siv Holma

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Siv Holma (v), Cecilia Wikström i Uppsala (fp), Cecilia Magnusson (m), Margareta Israelsson (s), Anne Marie Brodén (m), Lars Wegendal (s), Mats Johansson (m), Anders Åkesson (c), Anne Ludvigsson (s), Hans Wallmark (m), Dan Kihlström (kd), Olof Lavesson (m), Göran Persson i Simrishamn (s), Anneli Särnblad (s), Leif Pettersson (s) och Camilla Lindberg (fp).

Utskottets överväganden

Lagskydd av svenska språket

Utskottets förslag i korthet

Ett motionsyrkande med krav på att lagskydda svenska språket avstyrks med hänvisning till att regeringen redan har tillsatt en utredning för att utarbeta ett förslag till en svensk språklag. Motionsyrkandet får därmed anses tillgodosett.

Jämför särskilt yttrande (v).

Motionen

Birgitta Sellén och Sven Bergström (c) begär i *motion Kr219* yrkande 2 att svenska språket ska lagskyddas. Motionärerna oroas av att engelskan tränger ut svenskan på en del domäner i dag. Tydligast är detta inom data-världen och inom högskolan. Det finns nu också grundskolor som gått över till engelska som enda undervisningsspråk. Motionärerna framhåller att språket är nyckeln till vår kultur och historia, bärare av vår identitet och grunden för social gemenskap på alla nivåer. Regeringen bör därför tillsätta en ny utredning som med hjälp av den tidigare utredningen Mål i mun – Förslag till handlingsprogram för svenska språket¹ och propositionen Bästa språket² snabbt kan ta fram ett nytt underlag till en proposition om att lagskydda det svenska språket.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser i likhet med motionärerna att svenska språkets ställning som majoritetsspråk bör lagfästas liksom riksdagen redan har lagskyddat ett antal nationella minoritetsspråk, nämligen samiska, finska, meänkieli, romani chib och jiddisch. Det svenska språket är av central betydelse för de människor som verkar och bor i Sverige. Tillgången till språket är en förutsättning för att fullt ut kunna delta i det svenska samhället och för en levande demokrati. Språket är också en del av vårt gemensamma minne. Utskottet konstaterar därför med tillfredsställelse att regeringen i budgetpropositionen för 2007, utgiftsområde 17, aviserat att en lag som slår fast svenska språkets ställning ska införas.

Regeringen har den 8 februari 2007 beslutat tillkalla en särskild utredare för att utarbeta ett förslag till en språklag (dir. 2007:17). De av riksdagen tidigare godkända språkpolitiska målen³ ska vara en grund för arbetet, liksom de överväganden som Kommittén för svenska språket

¹ SOU 2002:27.

² Prop. 2005/06:2.

³ Prop. 2005/06:2, bet. 2005/06:KrU4, rskr. 2005/06:89.

gjorde i fråga om en språklagstiftning. Utredaren ska i det sammanhanget även beakta de synpunkter som framkommit vid remissbehandlingen av kommitténs förslag. En lagreglering ska avse svenska språkets status och ge en tydlig signal om den vikt som svenska språket har. Utredaren ska också överväga om det i en sådan lag bör införas bestämmelser om de nationella minoritetsspråken och det svenska teckenspråkets ställning. Frågan om svenska språket i internationella sammanhang bör även belysas. I uppdraget ingår inte att lämna förslag till ändringar av grundlag. Utredaren ska redovisa sitt uppdrag senast den 31 december 2007.

Utskottet anser motionsyrkandet vara tillgodosett med det anförda. Motion Kr219 (c) yrkande 2 avstyrks därmed.

Biblioteksverksamheten

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsyrkanden om biblioteksverksamheten. Utskottet anser att det får ankomma på regeringen att göra en samlad bedömning av den framtida bibliotekspolitikerna.

Jämför reservationerna 1 (s) och 2 (v).

Motionerna

Vänsterpartiet föreslår i *motion Kr272* yrkande 1 att regeringen tillsätter en arbetsgrupp bestående av fackfolk och biblioteksanvändare med uppdrag att utarbeta ett förslag till idéprogram för 2000-talets bibliotek. Motionärerna vill genom detta driva på utvecklingen så att biblioteken motsvarar de krav som ställs i ett samhälle präglad av tekniska landvinningar och av olika språk och delkulturer som ska samsas om utrymmet, fungera tillsammans och berika varandra. Vidare måste bibliotekslagen ses över och skärpas så att den tillförsäkrar alla en biblioteksservice av god kvalitet. Servicen ska omfatta såväl böcker som andra medier (yrkande 2).

Inger Davidson (kd) framhåller i *motion Kr285* att biblioteken är en viktig part i utvecklingen av kunskapssamhället men att det förändrade samhället också ställer nya krav på biblioteken. För att på bästa sätt ta till vara bibliotekens kompetens anser motionären att staten ska ta initiativ till att tillsammans med berörda parter skapa en nationell biblioteksvision där målen för bibliotekens utveckling formuleras (yrkande 1). Motionären konstaterar att biblioteken i dag styrs av en mängd huvudmän: kommuner, landsting, högskolor, organisationer och företag. Som komplement till de olika huvudmännen för biblioteken behövs det, enligt henne, ett samhället ansvar på nationell nivå för biblioteken och bibliotekspolitikerna. Detta skulle ge alla bibliotek oavsett huvudman bättre förutsättningar att utvecklas till framgångsrika aktörer i det framtida samhället (yrkande 2). Motionären vill också ha en utvärdering av bibliotekslagen (yrkande 3)

och tydliga riktlinjer för hur biblioteksplanerna ska utformas och vad som kan krävas av kommunerna (yrkande 4). Slutligen betonar motionären att tillgången till barn- och skolbibliotek är viktig liksom att dessa bibliotek har tillgång till bibliotekarier som verkligen kan ägna sig åt uppgiften att stimulera barns läslust (yrkande 6).

I *motion Kr212* framhåller Carina Hägg (s) att folkbiblioteken ingår i infrastrukturen för lärandet och att bibliotekslagen som infördes 1997 var en markering att vi inte ska ha avgifter på boklån. Motionären vill ha ett tillkännagivande om att det är angeläget att slå vakt om avgiftsfria boklån och om alla medborgares tillgång till folkbiblioteken.

Gällande rätt m.m.

Bibliotekslagen (1996:1596) föreskriver att varje kommun ska ha folkbibliotek där allmänheten avgiftsfritt kan låna litteratur. Kommunerna ansvarar också för folk- och skolbiblioteksverksamheten enligt denna lag. Den 1 januari 2005 infördes en ny paragraf, 7 a §, om att bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet ska samverka. Kommuner och landsting ska dessutom anta planer för sin biblioteksverksamhet. Syftet med tillägget var att säkra en bättre bibliotekstillgång för medborgarna och en mer samlad rationell användning av de samlade resurserna. Den närmare utformningen av planerna lämnades däremot åt kommuner och landsting att själva besluta om.

Svensk biblioteks förening redovisar på sin hemsida en undersökning som visar att i oktober 2006 hade 65 kommuner antagit biblioteksplaner, 178 kommuner uppgav att de arbetade med planerna och 47 kommuner uppgav att de ännu inte påbörjat arbetet alternativt att de hade en plan som antagits före 2002. Detta kan jämföras med januari 2006 då 42 kommuner hade antagit biblioteksplaner, 147 arbetade med planer och 101 ännu inte hade börjat detta arbete.

Statens kulturråd är med och driver olika former av utvecklingsarbete inom biblioteksområdet. Rådet har särskilt prioriterat tre områden där gemensam planering bedöms som särskilt angelägen. Det första området är funktionshindrades tillgång till kultur. I syfte att göra kulturinstitutionerna fullt tillgängliga till 2010 ger Kulturrådet stöd till bibliotek, museer m.fl. genom inventeringar av tillgänglighet, bemötandebildningar och hjälp med tillgänglighetsplaner. Det andra området gäller barns tillgång till litteratur. Kulturrådet kan stimulera till samverkan genom det stöd till inköp av barn- och ungdomslitteratur som kan sökas av kommunerna. Kulturrådet kan också stödja initiativ inom det läsfrämjande området. Ett villkor för detta bidrag är just samverkan – mellan bibliotek och skola eller mellan andra intressenter. Ytterligare ett område för gemensam planering är integration och kulturell mångfald. Biblioteken spelar en viktig roll genom att de erbjuder personer med olika kulturell bakgrund litteratur och information om det svenska samhället, men också möjligheter till kontakt med ursprungslandet.

Kulturrådet har vidare ett särskilt uppdrag att stödja folkbibliotekens arbete för vuxnas lärande. Kulturrådet för inom den satsningen en dialog med flera myndigheter, bl.a. Kungl. biblioteket för att stimulera till samarbete mellan folk- och forskningsbiblioteken.

Myndigheten för skolutveckling har, enligt budgetpropositionen för 2007, under flera år haft i uppdrag att stödja språkutvecklingen med inriktning på att förbättra läs- och skrivmiljöerna samt att stärka och utveckla skolbibliotekens pedagogiska roll. Inom myndigheten pågår också ett utvecklingsarbete om lärande, lek och språk i förskola och bibliotek. Projektets syfte är att stärka och stimulera förskolornas pedagogiska arbete med språkutveckling genom ett fördjupat samarbete mellan bibliotekarier och pedagoger i förskolan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis betona att biblioteken utgör en av hörnstenarna i ett demokratiskt samhälle – en självklar mötesplats och en unik samlingspunkt för information, kunskap och bildning. Här finns möjlighet för allmänheten att avgiftsfritt låna böcker, ta del av tidskrifter, söka information på Internet m.m. Utskottet vill med anledning av motion Kr285 (kd) yrkande 6 särskilt understryka att det är angeläget att tillse att barn och unga får tillgång till såväl allmänna bibliotek som skolbibliotek. Tidig kontakt med litteratur kan enligt utskottets uppfattning lägga grunden till ett framtida brett kulturintresse. En undersökning initierad av Statens kulturråd visar att folkbiblioteken når ungefär hälften av skolbarnen med någon form av uppsökande verksamhet. Utskottet delar uppfattningen i motionerna att det är angeläget att ta till vara bibliotekens kompetens och att ständigt utveckla och förnya verksamheten. Utskottet anser emellertid att det får ankomma på regeringen att göra en samlad bedömning av den framtida bibliotekspolitiken. Utskottet konstaterar att regeringen för närvarande bereder direktiven till en utredning som ska pröva hur de nuvarande kulturpolitiska prioriteringarna och strukturerna förhåller sig till dagens samhälle. Utskottet anser inte att något initiativ behövs med anledning av motionerna Kr212 (s), Kr272 (v) yrkandena 1 och 2 samt Kr285 (kd) yrkandena 1–4 och 6. Motionsyrkandena avstyrks därmed.

Ordbok över Sveriges dialekter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker två motioner om Ordbok över Sveriges dialekter med hänvisning till att man inte har något att erinra mot den inriktning som Institutet för språk och folkminnen givit detta arbete.

Motionerna

I två motioner tas frågan om en ordbok över Sveriges dialekter upp.

Ulf Nilsson och Maria Lundqvist-Brömster (fp) lyfter i *motion Kr290* fram betydelsen av arbetet med en ordbok över Sveriges dialekter och anser, eftersom arbetet med dialektordboken i dag är vilande, att det är hög tid att aktualisera och förtydliga den viktiga uppgiften att utarbeta den nya dialektordboken.

I *motion Kr225* av Lars-Ivar Ericson och Karin Nilsson (c) begärs att huvudansvaret för att ta fram en ordbok över Sveriges dialekter ska överföras till institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet. Motionärerna anser att detta krävs för att uppdraget, som gavs redan 1984, ska bli verklighet.

Bakgrund

Institutet för språk och folkminnen är central myndighet på språkets område. Det har till uppgift att bedriva språkvård och på vetenskaplig grund öka, levandegöra och sprida kunskaper om språk, dialekter, folkminnen, namn och språkligt burna kulturarv i Sverige. Institutet bildades den 1 juli 2006 genom att den statligt finansierade språkvården inordnades i Språk- och folkminnesinstitutet som samtidigt bytte namn till Institutet för språk och folkminnen. I samband med namnbytet inordnades även Regeringskansliets stöd till myndighetsspråkvård, dvs. Klarspråksgruppens verksamhet, i institutet. Syftet med den nya myndigheten var att förstärka den statligt finansierade språkvården genom samordning och förstärkta resurser.

Dialektverksamheten inom institutet bedrivs i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala. Orterna har olika geografiska upptagningsområden. Projektet Ordbok över Sveriges dialekter är lokaliserat till Uppsala.

Utskottets ställningstagande

Projektet Ordbok över Sveriges dialekter (OSD) bedrivs fortlöpande av Institutet för språk och folkminnen även om utgivningen av själva ordboken är vilande. Ordboken har hittills kommit ut med tre band, ett 1991, ett 1994 och ett 2000. Det senare avslutades med substantivet *back* ”träläda med låga kanter”.

Projektet OSD startade 1954. Tanken var att OSD skulle ersätta den senast utkomna dialektordboken, Svenskt-dialektlexikon. Ordbok öfver Svenska allmogemålet av Johan Ernst Rietz, från 1862–1867. För att OSD skulle kunna skrivas krävdes att en samling av dialektord byggdes upp, som ordboken skulle baseras på. Detta arbete tog avsevärd tid, eftersom det var viktigt att samlingen hade både stor geografisk täckning och ämnesmässig bredd. För närvarande innehåller samlingen drygt 7 miljoner belägg. Sorteringsarbetet av dessa belägg är ännu inte färdigt utan pågår

kontinuerligt för att sökningar ska kunna göras snabbare och enklare. OSD:s samlingar är tillgängliga för forskning. Även allmänheten kan ta del av samlingarna.

Det omfattande materialet och den takt det tagit att producera de tre första banden har inneburit att man inom institutet nu inriktat sig på att ta fram ett dialektlexikon på mellan 600 och 800 sidor. Arbetet beräknas kräva tre årsarbetskrafter under tio år. Lexikonet är i första hand avsett för en intresserad allmänhet. Artiklarna som ligger till grund för lexikonet planeras att läggas ut på hemsidan och bli sökbara.

Utskottet har för sin del inget att erinra mot institutets inriktning av arbetet. Utskottet konstaterar samtidigt att samlingen om drygt 7 miljoner belägg är tillgänglig såväl för forskare som för allmänheten. Utskottet anser inte att motionerna Kr225 (c) och Kr290 (fp) bör föranleda något initiativ från riksdagens sida. Motionerna avstyrks.

Finska språket

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsyrkande om att säkerställa att finska språket inte kommer på undantag. Utskottet hänvisar till de uppdrag som Institutet för språk och folkminnen fått i regleringsbrevet för 2007.

Jämför reservation 3 (v).

Motionen

I *motion K349* yrkande 1 framhåller Vänsterpartiet att det finns en risk när en liten organisation går upp i en större att den lilla organisationens uppdrag kommer bort. När Institutet för språk och folkminnen bildades inordnades Sverigefinska språknämnden i den nya myndigheten. Det är nu viktigt att följa upp effekterna av omorganisationen för att säkerställa att det finska språket inte kommer på undantag och att utgivningen av Sverigefinska språknämndens tidning garanteras.

Bakgrund

Sverigefinska språknämnden, som bildades 1975, var en ideell förening med uppgift att vårda och utveckla det finska språket i Sverige. Nämnden finansierades huvudsakligen genom bidrag från staten. Nämnden införlivades i det nybildade Institutet för språk och folkminnen den 1 juli 2006, vilket innebär att den verksamhet som nämnden tidigare bedrivit nu bedrivs inom ramen för den nya organisationen. I institutet införlivades också, som ovan redovisats, Svenska språknämnden och Regeringskansliets verksamhet i Klarspråksgruppen. Syftet med den nya myndigheten var

att förstärka den statligt finansierade språkvården genom samordning och ett resurstillskott. För 2006 avsattes 3 miljoner kronor i reformmedel och för 2007 ytterligare 2 miljoner kronor.

Institutet ger ut tre tidskrifter, däribland Kieliviesti (Språkvård) med fyra nummer per år. I tidskriften publiceras term- och översättningsrekommendationer samt artiklar om aktuell finsk språkvård och om finskans utveckling i allmänhet. Vidare informerar tidskriften om nytutkommen språkvårdslitteratur och om ordböcker.

Utskottets ställningstagande

Syftet med att samordna den centralt statligt finansierade språkvården i en myndighet var att förstärka verksamhetsområdet. Samtidigt tillfördes ytterligare resurser såväl 2006 som 2007. Bland de uppgifter som den nya språkvårdsorganisationen fick ingick att utveckla och främja vården av nationella minoritetsspråk.

Utskottet konstaterar nu att enligt regleringsbrevet för 2007 ska Institutet för språk och folkminnen i årsredovisningen för 2007 särskilt redovisa insatser för att bygga upp och bedriva en språkvårdande verksamhet för fyra av de nationella minoritetsspråken, nämligen finska, meänkieli, romani chib och jiddisch. Av redovisningen ska framgå hur medel från anslag 47:1 *Anslag för nationella minoriteter* (utgiftsområde 1, politikområde Minoritetspolitik) använts. Institutet ska vidare redovisa en omvärldsanalys som tar upp de förändringar och utvecklingstendenser i samhället som har betydelse för det svenska språket, teckenspråket och de nationella minoritetsspråken. Utskottet anser att de uppdrag som regeringen givit i regleringsbrevet innebär att uppmärksamhet kommer att ges åt finska språket. Något initiativ med anledning av motion K349 (v) yrkande 1 behövs inte. Motionen avstyrks därmed.

Stöd till litteratur och tidskrifter på invandrades och nationella minoriteters språk

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker två motionsyrkanden om stöd till litteratur och tidskrifter på invandrades och nationella minoriteters språk med hänvisning till pågående satsningar.

Jämför reservation 4 (v).

Motionen

I *motion Kr242* begär Vänsterpartiet att regeringen ska återkomma med kartläggning, analys och förslag till åtgärder för att främja utgivning och distribution av litteratur och tidskrifter på invandrades och nationella mino-

riteters språk (yrkande 3). Vidare bör regeringen utöka samarbetet med övriga nordiska länder vad gäller översättningar av litteratur till de invandrades och de nationella minoriteternas språk liksom utgivning av böcker och tidskrifter på dessa språk (yrkande 4). Motionärerna framhåller att de förlag som ger ut böcker och tidskrifter på invandrarspråk och nationella minoritetsspråk liksom de författare som skriver på dessa språk arbetar under mycket knappa förhållanden.

Utskottets ställningstagande

För att öka utbudet av litteratur från andra delar av världen, och göra den tillgänglig för skolan, har Statens kulturråd fått i uppdrag att bredda utgivningen av serien Alla Tiders Klassiker för skolans bruk. De första nya titlarna kom 2006. Under fem år ska serien utökas med sammanlagt 50 titlar. För att ge flerspråkiga barn ökade möjligheter att läsa ger Kulturrådet även ut en katalog om de barn- och ungdomsböcker som är utgivna i Sverige på andra språk än på svenska. En del böcker är skrivna på originalspråk, andra är svenska barnböcker som har översatts. Många av böckerna är tvåspråkiga.

Vidare kan förlag eller annan utgivare som har verksamhet i Sverige söka litteraturstöd för litteratur på invandrarspråk. Stöd kan även sökas för översättningar till invandrarspråk av svenska barn- och ungdomsböcker. Medel för detta finns avsatt under anslag 28:9 *Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter*. Stödet handläggs av Statens kulturråd och regleras i förordning (1998:1469) om statligt litteraturstöd.

Utskottet vill också erinra om vad det ovan redovisat om Institutet för språk och folkminnets ansvar liksom uppdraget till institutet att redovisa en omvärldsanalys som tar upp de förändringar och utvecklingstendenser i samhället som har betydelse för bl.a. de nationella minoritetsspråken.

Motion Kr242 (v) yrkandena 3 och 4 avstyrks med det ovan anförda.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Biblioteksverksamheten, punkt 2 (s)

av Margareta Israelsson (s), Lars Wegendal (s), Anne Ludvigsson (s), Göran Persson i Simrishamn (s), Anneli Särnblad (s) och Leif Pettersson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 1 om biblioteksverksamheten. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Kr212 och avslår motionerna 2006/07:Kr272 yrkandena 1 och 2 samt 2006/07:Kr285 yrkandena 1–4 och 6.

Ställningstagande

Vi har ett gemensamt ansvar för att litteraturen ska komma alla till del. Folkbiblioteken ingår i infrastrukturen för lärandet. Det som vi äger tillsammans ska också kunna nyttjas fritt av alla. Alla har rätt till det livslånga lärandet. Bibliotekslagen som infördes 1997 var en markering att vi inte ska ha avgifter för boklån. Vi anser det angeläget att slå vakt om avgiftsfria boklån och alla medborgares tillgång till folkbibliotek.

Vad vi här framhållit om biblioteksverksamhet bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bifaller motion Kr212 (s) och avslår motionerna Kr272 (v) yrkandena 1 och 2 samt Kr285 (kd) yrkandena 1–4 och 6.

2. Biblioteksverksamheten, punkt 2 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2 om biblioteksverksamheten. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Kr272 yrkandena 1 och 2 samt 2006/07:Kr285 yrkandena 1 och 3 samt avslår motionerna 2006/07:Kr212 och 2006/07:Kr285 yrkandena 2, 4 och 6.

Ställningstagande

Vänsterpartiet anser att det behövs en övergripande vision för biblioteksverksamheterna till stöd för kommunpolitikerna och bibliotekarierna i en tid då det inte längre går att bara göra som man alltid gjort. Vi vill driva på utvecklingen av biblioteken så att de motsvarar de krav som ställs i ett samhälle präglad av tekniska landvinningar och av många olika språk och delkulturer som ska samsas om utrymmet, fungera tillsammans och berika varandra. Allt sådant som ingen drömde om när folkbiblioteken en gång föddes. Regeringen bör tillsätta en arbetsgrupp bestående av fackfolk och biblioteksanvändare som utarbetar ett förslag till idéprogram för 2000-talets bibliotek. I arbetsgruppen kan ingå bibliotekarier med olika erfarenheter, författare, mediepedagoger och andra pedagoger, IT-folk, representanter för användarna och då även dyslektiker, syn- och hörselskadade m.fl.

Vänsterpartiet anser vidare att bibliotekslagen måste skärpas så att den verkligen tillförsäkrar alla en biblioteksservice av god kvalitet: flickor och pojkar, kvinnor och män, dyslektiker och snabbläsande bokslukare, svensktalande och personer med annat modersmål än svenska. Det handlar om huvudbibliotek, filialbibliotek och bokbussar.

Vad jag här framhållit om biblioteksverksamhet bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bifaller motionerna Kr272 (v) yrkandena 1 och 2 samt Kr285 (kd) yrkandena 1 och 3 samt avslår motionerna Kr212 (s) och Kr285 (kd) yrkandena 2, 4 och 6.

3. Finska språket, punkt 4 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om finska språket. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:K349 yrkande 1.

Ställningstagande

För att skapa en långsiktig och hållbar minoritetspolitik är språket en avgörande faktor. Den som förlorar sitt modersmål, också om det enbart gäller att läsa eller skriva, tappar en viktig del av sin identitet som individ och

som del av samhället. De generationer sverigefinnar som vuxit upp med majoritetsspråket men som vill bevara eller återuppväcka sitt modersmål har behov av finska medier. Det handlar om tillgång till litteratur, tidningar, tidskrifter, film, radio och tv.

Jag anser det därför angeläget att följa upp den omorganisation som innebär att Sverigefinska språknämnden inlemmas i det nybildade Institutet för språk och folkminnen i syfte att säkerställa att det finska språket inte kommer på undantag och att utgivningen av Sverigefinska språknämndens tidning garanteras.

Vad jag här framhållit om finska språket bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bifaller motion K349 (v) yrkande 1.

4. Stöd till litteratur och tidskrifter på invandrades och nationella minoriteters språk, punkt 5 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om stöd till litteratur och tidskrifter på invandrades och nationella minoriteters språk. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Kr242 yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

De förlag som ger ut böcker och tidskrifter på invandrar­språk och nationella minoritetsspråk liksom de författare som skriver på dessa språk arbetar under mycket knappa förhållanden. Jag anser att regeringen bör återkomma till riksdagen med en kartläggning, analys och förslag till åtgärder för att främja utgivning och distribution av litteratur och tidskrifter på invandrade och nationella minoriteters språk.

För att få till stånd fler översättningar till de olika minoritetsspråken bör man dessutom utöka samarbetet med de övriga nordiska länderna vad gäller översättningar av litteratur till de invandrade och de nationella minoriteternas språk liksom utgivning av böcker och tidskrifter på dessa språk.

Vad jag här framhållit om stöd till litteratur och tidskrifter på invandrades och nationella minoriteters språk bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bifaller motion Kr242 (v) yrkandena 3 och 4.

Särskilt yttrande

Lagskydd av svenska språket, punkt 1 (v)

Siv Holma (v) anför:

Vänsterpartiet är för en lagstiftning av svenska som huvudspråk i Sverige. Jag anser att utredningen om en svensk språklag (dir. 2007:17) bör få tilläggsdirektiv om att svenska språket ska få grundlagsskydd.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006

2006/07:K349 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att omorganisationen bör följas upp i syfte att säkerställa att det finska språket inte kommer på undantag och att utgivningen av den sverigefinska språknämndens tidning garanteras.

2006/07:Kr212 av Carina Hägg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fria boklån och folkbiblioteken.

2006/07:Kr219 av Birgitta Sellén och Sven Bergström (båda c):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att svenska språket ska lagskyddas.

2006/07:Kr225 av Lars-Ivar Ericson och Karin Nilsson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om Ordbok över Sveriges dialekter.

2006/07:Kr242 av Siv Holma m.fl. (v):

3. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till åtgärder för att främja utgivning och distribution av litteratur och tidskrifter på invandrade och nationella minoriteters språk.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utöka samarbetet med övriga nordiska länder vad gäller översättningar av litteratur till de invandrade och de nationella minoriteternas språk liksom utgivning av böcker och tidskrifter på dessa språk.

2006/07:Kr272 av Siv Holma m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillsätta en arbetsgrupp bestående av fackfolk och biblioteksanvändare som utarbetar ett förslag till idéprogram för 2000-talets bibliotek.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att bibliotekslagen bör ses över och skärpas.

2006/07:Kr285 av Inger Davidson (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en nationell biblioteksvision.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av ett nationellt sammanhållet ansvar för biblioteksfrågorna.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utvärdering av bibliotekslagen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om biblioteksplanerna.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolbibliotekens roll för läslusten.

2006/07:Kr290 av Ulf Nilsson och Maria Lundqvist-Brömster (båda fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om betydelsen av arbetet med ordbok över Sveriges dialekter (OSD).